

Metodika přípravy a provedení společného VŠC spojeneckých vojsk

V rámci organizace států — účastníků Varšavské smlouvy jsou rozpracovány rozmanité formy spolupráce, které přispívají k plnění společných úkolů a k dalšímu posílení bojové družby spojeneckých armád. Jednou z nejdůležitějších forem vojenské spolupráce, široce používané v posledních letech jsou cvičení konaná podle plánu společných opatření Spojených ozbrojených sil za řízení Spojeného velení nebo národního velení jedné ze spojeneckých armád. Co do druhu a rozsahu bývají tato cvičení velmi různorodá: velitelsko-štábní (jednostupňová nebo víceetapňová), vojsková, armádní nebo frontová, za účasti svazů a svazků pozemních vojsk nebo několika druhů ozbrojených sil. Úkol

cvičit štáby a vojska Spojených ozbrojených sil společně bojové činnosti nabude v budoucnosti jistě na svém významu.

Problematika metodiky a provedení společných cvičení spojeneckých armád nabývá v souvislosti s tím na zvláštní aktuálnosti, která vyplývá ze značné složitosti opatření spojených a přípravou a provedením takových cvičení. To vyžaduje rozpracovat a zdokonalovat metodiku přípravy a provedení společných cvičení.

Cílem tohoto článku je na základě dosud získaných zkušeností objasnit některé základní problémy metodiky přípravy a provedení společného VŠC spojeneckých armád.

Příprava společného VŠC (frontového nebo armádního) zahrnuje stejná základní opatření jako příprava podobného cvičení v rámci jedné národní armády. Splnění těchto opatření je ovšem značně složitější a vyžaduje více času, neboť vyžaduje pečlivé projednání řady otázek operačně strategického, operačně taktického, organizačního a technického charakteru s národním velením těch spojeneckých armád, které se zúčastní cvičení. Objem, složitost a délka trvání přípravy závisí rovněž na druhu, rozsahu a cíli cvičení, na obsahu problematiky, kterou budou vojska procvičovat a na počtu národních armád, které se cvičení zúčastní.

Hlavním organizátorem přípravy a provedení cvičení je funkcionář, který má cvičení řídit. Jeho štáb rozpracovává zá-

kladní dokumenty cvičení a upřesňuje je v součinnosti s národním velením příslušných spojeneckých armád. Nejdůležitější je průběh schvalovacího řízení zámyslu provedení cvičení a organizačních směrnic. V současné praxi existují dva základní způsoby tohoto schvalovacího řízení:

- za účasti představitelů spojeneckých armád ve štábu, který připravuje cvičení,
- vysláním odpovědného funkcionáře ze štábu, který připravuje cvičení, na generální (hlavní) štáby spojeneckých armád.

Předností prvního způsobu tkví v tom, že na projednání všech nezbytných úkolů a opatření potřebujeme méně času, neboť všechny představitele spojeneckých armád můžeme přizvat k jednání najed-

nou. Současné setkání umožňuje, aby sám řídící cvičení bezprostředně a lépe upřesňoval otázky spojené s přípravou a provedením cvičení, aby mohl zvážit názory a návrhy všech představitelů zúčastněných armád. To ovšem vyžaduje, aby setkání ke schvalovacímu řízení zámyslu a organizačních směrnic se účastnili představitelé spojeneckých armád, kteří mají potřebné zplnomocnění k řešení všech otázek spojených s přípravou a provedením cvičení. V opačném případě mohou zůstat některé důležité otázky nevyřešené. To má pak za následek nutnost připravovat druhé takové setkání nebo opakovat přizvání představitelů některých spojeneckých armád. V tom spočívá jeden z nedostatků tohoto způsobu.

Přednosti druhého způsobu schvalovacího řízení zámyslu a organizačních směrnic vyplývají z toho, že se ho mohou bezprostředně zúčastnit nejodpovědnější funkcionáři národních velení spojeneckých armád. Avšak vzhledem k tomu, že schvalovací řízení s národními veleními probíhá jednotlivě a postupně, vznik různých názorů na jednotlivé otázky může mít za následek nutnost opakovaného upřesňování těchto otázek v některých zemích; to prodlužuje čas na rozpracování zámyslu a organizačních směrnic. To je jeden z podstatných nedostatků tohoto způsobu.

Podle konkrétního charakteru cvičení a podmínek jeho přípravy není vyloučeno tyto dva způsoby schvalovacího řízení používat kombinovaně — s představiteli některých národních armád organizovat setkání ve štábu, který cvičení připravuje a s ostatními tyto otázky projednat a schválit při návštěvě na jejich generálních štábech.

Při přípravě společného VŠC většího rozsahu můžeme uskutečňovat schvalovací řízení zámyslu jeho provedení a organizačních směrnic v průběhu setkání představitelů spojeneckých armád ve štábu spojeneckých ozbrojených sil za řízení tohoto štábu. Takové setkání umožňuje, současně s názory představitelů zúčastněných armád, znát i názory štábu spojeneckých ozbrojených sil; to značně usnadňuje dokončit práce na zámyslu a na organizačních směrnicích.

Při schvalování zámyslu řídící štáb upřesňuje:

- složení štábů (operačních skupin), které se zúčastní cvičení z každé národní armády,
- složení útvarů a jednotek (předvídali se jejich účast na cvičení),
- učební cíle a otázky a způsoby jejich procvičení,

- strukturu a organizaci ředitelství cvičení a rozhodčí služby,
- kalendářní plán přípravy cvičení,
- dobu konání cvičení,
- pořadí a způsob přesunu cvičících štábů do prostoru cvičení,
- další otázky organizačního a technického charakteru.

Po konečném schválení a konečné úpravě zámyslu cvičení přednáší štáb jeho základy hlavnímu veliteli spojených ozbrojených sil.

Zvláštní pozornost při rozpracování společného cvičení věnuje štáb složení, struktuře a organizaci ředitelství cvičení a rozhodčí služby. Musí zabezpečit co nejlepší splnění zámyslu a plánu provedení cvičení a dokonalé procvičení učebních otázek ve štábech všech spojeneckých armád. Dosud získané zkušenosti ukazují, že toho můžeme dosáhnout především tím, že součástí ředitelství cvičení budou odpovědní náčelníci spojeneckých armád jako zástupci řídící cvičení pro odpovídající armády s operačními skupinami, které se zúčastní rozpracování dokumentů cvičení a při jeho provedení rozehrávají bojovou činnost svazů (svazků) svých armád. Jako rozhodčí na štábech spojeneckých armád určujeme rovněž generály a důstojníky z odpovídajících spojeneckých armád.

Takovým způsobem bylo např. vytvořeno ředitelství cvičení a rozhodčí služba společného armádního VŠC, které řídil náčelník generálního štábu Bulharské lidové armády. Zúčastnili se ho štáby a operační skupiny Bulharské lidové armády, štáb mechanizované divize ozbrojených sil Rumunské socialistické republiky a operační skupina štábu motostřelecké divize Sovětské armády.

Při řešení otázek složení ředitelství a rozhodčí služby pro každé společné VŠC vychází příslušný štáb konkrétně z rozsahu a charakteru cvičení, z toho, jaké štáby se ho zúčastní (jakých druhů ozbrojených sil) a konečně z učebních otázek a cílů cvičení. Je-li cvičení jednostranné, rozhodčí službu na cvičícím štábu nemusí štáb určovat; její úlohu může plnit ředitelství cvičení.

Po schválení zámyslu zasílají se generálním štábům spojeneckých armád a cvičícím štábům vlastní armády organizační směrnice. Na jejich základě organizuje štáb veškeré další práce k rozpracování materiálů cvičení, k přípravě ředitelství cvičení, rozhodčí služby a štábů.

Na základě schváleného zámyslu štáb ředitelství cvičení rozpracovává operační úkoly, směrnice (nařízení), plán provedení

cvičení a všechny ostatní nezbytné dokumenty. Dokumenty pro štáby spojeneckých armád zpravidla zpracovávají operační skupiny zástupců řídicího cvičení těchto armád. Tyto skupiny mohou se na určitý čas zúčastnit práce ve štábu, který cvičení připravuje, a zpracovat tyto dokumenty společně, dále projednat a upřesnit do všech podrobností všechny otázky plánu provedení cvičení.

K dosažení větší přesnosti kalkulačních podkladů a optimální přípravy všech problémů v průběhu rozpracování materiálů cvičení je účelné, aby štáb používal prostředky mechanizace velení a samočinné počítače. Ve štábu ředitelství může být k tomu účelu vytvořena speciální skupina dobře připravených důstojníků, která by řešila na těchto počítačích úkoly připravených programů a připravovala analýzy k získání optimálních variant rozhodnutí.

Ředitelství cvičení by tak získalo pravděpodobnější kritéria zhodnocení práce cvičicích štábů, které budou řešit tyto úkoly rovněž s využitím samočinných počítačů. V průběhu přípravy cvičení je výhodné, aby štáby spojeneckých armád využívaly samočinné počítače též země, na jejíž území bude probíhat cvičení.

Velký význam pro kvalitní provedení cvičení má příprava příslušníků ředitelství cvičení a rozhodčí služby. Nejlepším způsobem přípravy příslušníků ředitelství cvičení je jejich osobní účast při řešení všech otázek v průběhu rozpracování dokumentů cvičení. Na přípravu příslušníků ředitelství cvičení a rozhodčí služby je kromě toho účelné vymezit zvláštní čas, zpravidla bezprostředně před provedením cvičení, v jehož průběhu řídicí cvičení rozebírá postupně možné varianty cvičení a upřesňuje metodiku procvičení

jednotlivých učebních otázek. Zkušenosti, získané za dobu společných VŠC, svědčí o tom, že na tuto přípravu řídicí štáb určí nezbytný čas v rozmezí 4 — 5 dní na armádní a 5 — 6 dní na frontové cvičení.

Řídicí cvičení, nebo náčelník štábu ředitelství cvičení řídí zpravidla přípravu náčelníků rozhodčí služby; tito zase řídí přípravu ostatních rozhodčích. Zástupci řídicího cvičení jednotlivých armád připravují rozhodčí službu odpovídající armády. Přípravu všech rozhodčích pro druhy ozbrojených sil (druhy vojsk) zpravidla řídí zástupce řídicího cvičení pro druhy ozbrojených sil a jeho pomocníci pro druhy vojsk a speciálních vojsk.

V průběhu své přípravy rozhodčí na základě jejich zhodnocení mohou rozebrat a analyzovat všechny možné varianty rozhodnutí a veškerou činnost při cvičení. To jim umožní, aby mohli v průběhu cvičení lépe rozehrávat situaci, objektivně ji hodnotit, mít zdůvodněné závěry k rozhodnutím a činnostem cvičicích a připravit potřebná kritéria pro jejich zhodnocení. Přitom je třeba, aby zvláštní pozornost věnovali procvičení otázek součinnosti mezi spojeneckými armádami a velení spojeneckým vojskům.

Štáby se připravují na cvičení podle ročních plánů přípravy národních armád; jejich přípravu řídí velitelé.

Podle zkušeností minulých cvičení vyžaduje příprava společného dvoustranného VŠC spojeneckých armád přibližně tento čas: armádního — 2 měsíce, frontového — 3 měsíce. Z toho počítáme: 1 — 1½ měsíce na rozpracování a schválení zámyslu, 25 — 40 dní na rozpracování ostatních dokumentů cvičení, 4 — 5 dní na přípravu ředitelství cvičení a rozhodčí služby.

Provedení společného VŠC spojeneckých armád má rovněž své charakteristické rysy — velkou složitost a některé specifické zvláštnosti. Složitost provedení cvičení vyplývá z jazykové různorodosti cvičicích vojsk a z některých odlišností v metodách práce štábů spojeneckých armád, v úpravě bojových dokumentů a rovněž z různých používaných topografických map atd.

Překonání těchto potíží, i když ne úplně, můžeme na základě zkušeností cvičení dosáhnout tím že

— správně vytvoříme ředitelství cvičení a rozhodčí službu, zabezpečíme výměnu operačních skupin mezi štáby spojeneckých armád;

— rozhodčí služba a operační skupiny součinnosti budou mít vlastní spojovací prostředky a nezbytné dokumenty k utajenému velení vojskům;

— budeme používat jednotné formalizované bojové dokumenty;

— zabezpečíme výměnu topografických map mezi štáby a rozhodčími spojeneckých armád, atd.

Bojovou činnost rozehrává ředitelství cvičení zásadně podle rozhodnutí stran. Vzhledem k tomu ředitelství cvičení usměrňuje činnost cvičicích tak, aby bezpodmínečně procvičili plánované učební otázky a splnili stanovené cíle. V tomto směru hraje zvlášť významnou úlohu skupina rozehry štábu ředitelství cvičení, kte-

rá má ve svém složení dobře připravené důstojníky, schopné rychle hodnotit rozhodnutí stran a připravovat další východní situace, které odpovídají vzniklé situaci i cílům cvičení.

Protože jedním ze základních cílů každého společného cvičení je procvičování otázek součinnosti mezi spojeneckými armádami a velení svazům, svazkům a útvarům různého národního složení, ředitelství cvičení i rozhodčí služba věnují těmto otázkám v průběhu cvičení zvláštní pozornost. Velkou pozornost věnují rovněž rozehře otázek při změně podřízenosti a převzetí velení jedné národní armády nad spojeneckými svazy, svazky a útvary druhé armády.

Velký význam k poučné rozehře bojové činnosti a procvičení plánovaných učebních otázek má čas, který na ně štáb vydělí. Nejvýhodnější a současně i nejbližší reálné situaci vytvoříme takové podmínky, kdy operační čas je v souladu s astronomickým, kdy situace narůstá „hodina za hodinu“. Je-li to v průběhu celého

cvičení nemožné nebo neúčelné, pak na rozehrávání základních, nejdůležitějších otázek vydělujeme tolik času, kolik reálná situace umožňuje.

K získání a využívání společných cvičení pro výměnu dobrých zkušeností z práce štábů bratrských armád je účelné, aby spojenecké armády zúčastněné na cvičení si vyměnily jednotlivé důstojníky, kteří by pozorovali a studovali jejich práci.

Po skončení cvičení jeho řídící řídí všeobecný rozbor s hlavními funkcionáři štábů, kteří se cvičení zúčastnili. Na rozboru udělá krátkou analýzu rozhodnutí a činnosti stran, práce velitelů a štábů, shrne výsledky cvičení a zhodnotí v jaké míře velitelé a štáby splnili učební cíle.

Zástupci řídícího cvičení pro spojenecké armády a pro druhy ozbrojených sil řídí dílčí rozbor, v nichž podrobněji analyzují dosažené výsledky a nedostatky v práci velitelů a štábů svých národních armád a druhů ozbrojených sil a podle toho je zhodnotí.

Dosud konaná společná cvičení umožnila vyšším štábům spojeneckých vojsk získat bohaté zkušenosti z přípravy a provedení tohoto nového a tak složitějšího druhu cvičení. Článek obsahuje jen některé, důležitější otázky metodiky a provedení společného VSC spojeneckých armád bez nároku na jejich vyčerpávající výklad. Další jejich rozpracování a zevšeobecnění dobrých zkušeností z metodiky a provedení společných cvičení bude bezesporu napomáhat dalšímu zvýšení úrovně operační a bojové přípravy všech bratrských armád.